

7. Child Development and Learning

Course Content

Part I

Child Development

Unit 1	Scope & Importance of Psychology	5 hrs.
	<ol style="list-style-type: none">1. Concept of psychology2. Education psychology as an applied branch of psychology3. Purpose and importance of studying educational psychology.	
Unit 2	Nature of Human Growth and Development	10 hrs.
	<ul style="list-style-type: none">• Concept of human growth and development• Determinants of growth and development (Heredity and Environment)• Principles/characteristics of development (Development involves change, Early development is more critical than later development, Development is the product of maturation and learning, The development of pattern is predictable, Individual differences in development, There are stages/periods in the developmental pattern, There are social expectations for every developmental period)• Significance of studying human development	
Unit 3	Stages of Human Growth and Development	5 hrs.
	<ul style="list-style-type: none">• General concept of different stages (Prenatal, Infancy, Babyhood, Early Childhood, Late Childhood, Puberty Adolescence, Early adulthood, Middle age, Old age or Senescence.• Developmental tasks and characteristics of Infancy and Babyhood stages.	
Unit 4	Early Childhood	20 hrs.
	<ul style="list-style-type: none">• Characteristics and Developmental tasks.• Physical development (Height, Weight, Body proportions, Body build, Bones and Muscles, Fat, Teeth)• Skills of early childhood (hand, Leg, Handedness)• Improvement in speech• Factors influencing speech development• Common emotional pattern• Socialization (Pattern of socialization, family relationships, social & unsocial behavior)• Development of understanding.• Moral Development• Family relationships• Roles of parents and teachers to safeguard the development of child• Hazards (Physical and Psychological)	
Unit 5	Late Childhood	20 hrs.
	<ul style="list-style-type: none">• Characteristics and Developmental tasks.• Physical development• Skills of late childhood (categories, Handedness)• Speech development (special vocabularies, pronunciation, and sentence formation)• Emotions and emotional expressions (Emotional patterns, Periods of heightened emotions, Beginning of emotional catharsis).• Social groupings and social behavior.• Increase in understanding• Moral attitude and behavior• Changes in family relationship.• Factors affecting self concepts.• Roles of parents and teachers to safeguard the development of child• Hazards (physical, psychological)	
Unit 6	Factors Affecting child Development	20 hrs.
	<ul style="list-style-type: none">• Factors affecting Child development (Socio-economic status of family, Parental education, Household workload, Nutritional intake, Child's expectations & needs, Sense of security, Parental treatment of children by gender, Physiological factors)	

Part II

Nature of Process of Learning

Unit 7	Concept of Learning	5 hrs.
	<ul style="list-style-type: none"> Meaning & definition of learning Characteristics of learning Elements of learning (Learners, Stimuli & Response) Interrelationship among readiness, maturation and learning 	
Unit 8	Theories of Learning	25 hrs.
	<ol style="list-style-type: none"> Classical Conditioning <ol style="list-style-type: none"> Basic Processes Main features. Stimulus generalization, Discrimination, Spontaneous recovery and Extinction. Implications of classical conditioning in learning: <ul style="list-style-type: none"> Habit formation & Discipline. Eliminating unwanted responses. Operant Conditioning. <ol style="list-style-type: none"> Basic Processes. Main features: Behavior shaping, and Reinforcement schedule Difference between classical & operant conditioning Implications of operant conditioning in learning: A formation desired behavior and Management of reinforcement in CR Trial & Error Learning Theory <ol style="list-style-type: none"> Basic Processes Main features: Multiple responses in learning and Gradual progress in learning Implications of trail and error in learning: role of reward in learning and role of practice in skill learning Insightful learning <ol style="list-style-type: none"> Basic process Main features: Perception, Mediation, Discovering new relation, Sudden change in behavior Implications of insightful learning in concept formation and problem solving Styles of Learning 	
Unit 9	Memory	5 hrs.
	<ol style="list-style-type: none"> Concept of Memory Measurement of memory (Recall, recognition and relearning) Techniques of improving memory. 	
Unit 10	Transfer of learning	10 hrs.
	<ol style="list-style-type: none"> Concept & process involved in Transfer of Learning (TOL) Types of TOL Positive Negative & Zero Main Principles of TOL : Identical elements & Generalization Factors affecting transfer of learning Techniques of promoting transfer of learning 	
Unit 11	Factors Affecting Learning	25 hrs.
	<ol style="list-style-type: none"> Motivation <ul style="list-style-type: none"> Meaning of motivation Types of motives: Inborn & Acquired Utilizing motives in classroom teaching interest, curiosity, co-operation; competition, achievement, & exploration. Reinforcement <ul style="list-style-type: none"> Meaning of reinforcement Types/forms of reinforcements: Positive & Negative Differentiating reinforcement from reward and punishment Managing reinforcement in classroom teaching. Practice <ul style="list-style-type: none"> Concept of practice Types of practice: Mass & Distributed Part versus Whole, Blind & Reinforced Managing Practice in Classroom Teaching Social, Personal, Teacher and Environmental Factors (Home, community and school) <ul style="list-style-type: none"> Individual and group learning. Age, Sex, Socio-economic status, Intelligence Attitude, Aptitude, Personality, Co-operation & Competition and their role in learning. 	

MODEL QUESTION

[HSEB Examination 2072 (2015)]

Time: 3 hrs.

Full Marks:- 100

Pass Marks:- 35

समूह 'क' Group 'A'

(संक्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्नहरू/Short answer questions)

कुनै दश प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् । Attempt any ten questions.

10×7=70

१. शिक्षा मनोविज्ञानको परिभाषा दिनुहोस् र यसका पाँचओटा उद्देश्यहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define Education Psychology and state its five purposes. [From Unit 1]
२. मानव वृद्धि र विकासको परिचय दिई यसको अवधारणालाई व्याख्या गर्नुहोस् ।
Introduce human growth and development and explain its concept. [From Unit 2]
३. नवजात अवस्था भनाले के बुझ्नुहुन्छ ? नवजात अवस्थाका छओटा विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What do you understand by infancy period? State six characteristics of infancy period. [From Unit 3]
४. पूर्वबाल्यावस्थाको परिचय दिनुहोस् । पूर्वबाल्यावस्थाका विकासात्मक कार्यहरूको सूची दशओटा बुँदामा तयार गर्नुहोस् ।
Introduce early childhood period. Prepare a list of developmental task of early childhood in ten points. [From Unit 4]
५. उत्तरबाल्यावस्थाका पाँचओटा विशेषताहरू उल्लेख गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
State five characteristics of late childhood and describe any one of them. [From Unit 5]
६. "आमाबाबुको शिक्षाले बालकको सामाजिक, मनोवैज्ञानिक र शैक्षिक पक्षमा असर गर्दछ ।"
उदाहरण दिई वर्णन गर्नुहोस् ।
"Parental education affects the social, psychological and educational aspect of the child." Describe with example. [From Unit 6]
७. सिकाइका दशओटा विशेषताहरू उल्लेख गरी कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
State ten characteristics of learning and explain any one of them. [From Unit 7]
८. प्रयत्न र भूल सिकाइ सिद्धान्त भनेको के हो ? यस सिद्धान्तअनुसार प्राणीमा सिर्जना हुने चारओटा स्थितिहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
What is Trial and Error learning theory? Describe four situations creates in organism according to this theory. [From Unit 8]
९. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका पाँचओटा आधारभूत प्रक्रियाहरू उल्लेख गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
State five basic processes of Insightful learning theory and explain any one of them. [From Unit 8]
१०. स्मृतिको परिभाषा दिनुहोस् । स्मृति प्रभावकारी बनाउने सिद्धान्तहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define memory. Explain the theories which makes memory effective. [From Unit 9]
११. सिकाइ स्थानान्तरणको परिभाषा दिई यसका प्रकारहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Define transfer of learning and describe its types. [From Unit 10]
१२. अभ्यासका प्रकारहरू उल्लेख गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
State the types of practice and explain any one of them. [From Unit 11]

समूह 'ख' Group 'B'

(विस्तृत उत्तरात्मक प्रश्नहरू/Long answer questions)

कुनै तीन प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् ।

Attempt any three questions.

3×10=30

१३. पुनर्वलको अर्थ स्पष्ट पार्नुहोस् । पुनर्वलका प्रकारहरूलाई दुई दुईओटा उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Clarify the meaning of reinforcement. Explain the types of reinforcement with two examples each. [From Unit 11]
१४. कार्यवाहक सम्बद्ध सिकाइका दुईओटा मुख्य विशेषताहरू पहिचान गरी पुनर्वल तालिकाको वर्णन गर्नुहोस् ।
Identify the main two features of operant conditional learning and describe the reinforcement schedule. [From Unit 8]

१५. बालविकासमा प्रभाव पार्ने आठओटा तत्त्वहरू उल्लेख गरी घरको कामको बोझको प्रभाव व्याख्या गर्नुहोस् ।
State the eight elements affecting child development and explain the affect of household workload. [From Unit 6]
१६. उत्तरबाल्यावस्थाका संवेग र संवेगात्मक अभिव्यक्ति भनेको के हो ? यस अवस्थाका छओटा संवेगहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is emotion and emotional expression of late childhood? Explain five emotions of this stage. [From Unit 5]
१७. सामाजिक र असामाजिक व्यवहारको परिचय गराई पूर्वबाल्यावस्थाका छ/छओटा सामाजिक र असामाजिक व्यवहारहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Introduce social and unsocial behaviour and describe six social and unsocial behaviours of early childhood state. [From Unit 4]

Exam Questions

Part I – Child Development

Unit 1: Scope & Importance of Psychology

- शिक्षा मनोविज्ञानको परिभाषा दिनुहोस् र यसका पाँचओटा उद्देश्यहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define Education Psychology and state its five purposes. [Q.N.1, 2072]
- शिक्षा मनोविज्ञानको परिभाषा दिई यसको महत्त्वलाई पाँचओटा बुँदाहरूमा उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define education Psychology and state its importance in five points. [Q.N.1, 2071]
- शिक्षा मनोविज्ञानलाई परिभाषित गर्नुहोस् र यसका तीनओटा महत्त्वपूर्ण विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define education psychology and state its three important features. [Q.N.1, 2070]
- शिक्षा मनोविज्ञानको महत्त्व सातओटा बुँदाहरूमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the importance of Education Psychology in seven points. [Q.N.1, 2069]
- शिक्षा मनोविज्ञानलाई मनोविज्ञानको प्रयोगात्मक शाखाका रूपमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain Educational Psychology as an applied branch of psychology. [Q.N.1, 2068]
- बालविकासमा परिवारको सामाजिक आर्थिक स्तरको प्रभावको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of social-economic status of family in child development. [Q.N.5, 2068]
- मनोविज्ञान र शिक्षा मनोविज्ञानबीचको अन्तरसम्बन्धको उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the interrelationship between psychology and educational psychology. [Q.N. 2, 2067]

Unit 2: Nature of Human Growth and Development

- मानव वृद्धि र विकासको परिचय दिई यसको अवधारणालाई व्याख्या गर्नुहोस् ।
Introduce human growth and development and explain its concept. [Q.N.2, 2072]
- मानव वृद्धि र विकासको परिचय दिनुहोस् । मानव वृद्धि र विकासका प्रमुख दुई निर्धारकहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Introduce human growth and development. Explain main two determinants of human growth and development. [Q.N.13, 2071]
- मानव वृद्धि र विकासको परिचय दिनुहोस् । वृद्धि र विकासबीचका भिन्नताहरू ६ ओटा बुँदामा उल्लेख गर्नुहोस् ।
Introduce growth and development. Give the differences between Growth and development in six points. [Q.N.2, 2070]
- "विकासको ढाँचा व्याख्यायोग्य हुन्छ ।" तीनओटा उदाहरण दिई पुष्टि गर्नुहोस् ।
"The developmental pattern is predictable." Justify with three points. [Q.N.3, 2070]
- "पछिल्लो विकास भन्दा अघिल्लो विकास ज्यादा जटिल हुन्छ ।" पुष्टि गर्नुहोस् ।
"Early development is more critical than later development", Justify. [Q.N.12, 2069]

६. बालकको वृद्धि र विकासका मुख्य निर्धारकहरू के के हुन् ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
What are the main determinants of growth and development of the child? Explain. [Q.N.13, 2069]
७. शैशव अवस्थाको परिचय दिई यसका पाँचओटा विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Introduce Babyhood period and state its five characteristics. [Q.N.2, 2068]
८. विकासका सिद्धान्तहरू/विशेषता उल्लेख गरी कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
State the principles/characteristics of development and explain any one of them. [Q.N.13, 2068]
९. मानव विकासको अवधारणा उदाहरणसहित दिनुहोस् ।
Give the concept of human development with example. [Q.N. 1, 2067]
१०. मानव विकासको धारणा उदाहरण सहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the concept of human development with example. [Q.N. 1, 2066]
११. मानव विकास अध्ययनको महत्त्व उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the importance of studying human development. [Q.N. 2, 2066]
१२. वृद्धि र विकासबीचको भिन्नता देखाउनुहोस् ।
Differentiate between Growth and Development. [Q.N. 1, 2065]
१३. मानव विकास अध्ययनको 'लम्बीय विधि' भनेको के हो ? यसका तीनओटा बेफाइदाहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is longitudinal method of studying human development ? State its demerits in three points. [Q.N. 2, 2065]
१४. विकासका सिद्धान्तहरू/विशेषताहरू उल्लेख गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
State the principles/characteristics of development and describe one of them. [Q.N. 14, 2065]
१५. वृद्धि र विकासबीचको भिन्नता देखाउनुहोस् ।
Differentiate between Growth and Development. [Q.N. 1, 2064]
१६. मानव विकास अध्ययनको 'क्षितीय विधि' फाइदा-बेफाइदासहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain 'Cross Sectional' method of studying human development with advantages and disadvantages. [Q.N. 2, 2064]
१७. वृद्धि र विकासका मुख्य निर्धारकहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the main determinants of Growth and Development. [Q.N. 1, 2063]
१८. मानव विकासका अध्ययनका विधिहरूको सूची बनाउनुहोस् र कुनै एकको फाइदा र बेफाइदाहरूसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
List the methods of studying human development and explain one of them with advantages and disadvantages. [Q.N. 2, 2063]
१९. "विकास परिपक्वता र सिकाइको फल हो ।" यस कथनको पुष्टि गर्नुहोस् ।
"Development is the product of Maturation and Learning". Justify this statement. [Q.N. 3, 2063]
२०. विकासका विशेषताहरूको सूची बनाउनुहोस् र कुनै दुईको व्याख्या गर्नुहोस् ।
List the characteristics of development and explain two of them. [Q.N. 13, 2063]
२१. मानव विकासका अध्ययनका विधिहरू के-के छन् ? कुनै एकको फाइदा र बेफाइदासहित वर्णन गर्नुहोस् ।
What are the methods of studying human development ? Describe one of them with advantages and disadvantages. [Q.N. 1, 2062]
२२. वृद्धि र विकासबीचको भिन्नता देखाउनुहोस् ।
Differentiate between growth and development. [Q.N. 12, 2062]
२३. मानव वृद्धि र मानव विकासको फरकबारे पाँच बुँदामा छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss in 5 points about the differences between Human Growth and Human Development. [Q.N. 1, 2061]
२४. वृद्धि र विकासमा फरक देखाउन ३ वटा उदाहरण पेश गर्नुहोस् ।
Differentiate growth and development with 3 examples. [Q.N. 1, 2060]
२५. मानव विकास अध्ययनका विधिहरू के-के हुन् ? कुनै एक महत्त्वपूर्ण विधिको विस्तृत व्याख्या गर्नुहोस् ।
What are the methods of studying Human development ? Explain the important one in detail. [Q.N. 13, 2060]

२६. "वंशानुले अमाबाबु र पूर्वजहरूबाट प्राप्त शारीरिक तथा मानसिक गुणहरूलाई जनाउँदछ" यो भनाईलाई पुष्टि गर्नुहोस् ।
"Heredity denotes the physical and mental properties from parents and species". Clarify this statement. [Q.N. 1, 2059]
२७. मानव विकास अध्ययनको महत्व तथा आवश्यकताबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the importance and necessity of studying human development. [Q.N. 14, 2059]
२८. मानव बृद्धि र विकासबीचको फरकबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss about the differences between human growth and development. [Q.N. 1, 2058]
२९. मानव विकास अध्ययनको महत्वबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Explain the importance of studying human development. [Q.N. 15, 2058]
३०. मानवविकास अध्ययनको महत्त्वको सूची तयार गर्नुहोस् ।
List the importance of studying human development. [Q.N. 2, 2057]
३१. विकासमा वंशानुक्रम र वातावरणको भूमिका स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Explain the role of heredity and environment in development. [Q.N. 13, 2057]

Unit 3: Stages of Human Growth and Development

१. नवजात अवस्था भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? नवजात अवस्थाका छोटो विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What do you understand by infancy period? State six characteristics of infancy period. [Q.N.3, 2072]
२. मानव विकासका विभिन्न अवस्थाहरू भन्नाले के बुझिन्छ ? मानव विकासका जन्मपूर्वका तीन अवस्थाहरूको परिचय दिनुहोस् ।
What is meant by different stages of human development? Introduce three stages of prenatal periods of human development. [Q.N.2, 2071]
३. नवजात अवस्थाका ६ ओटा विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् र कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
State the six characteristics of Infancy and explain any one of them. [Q.N.4, 2070]
४. नवजात अवस्था भनेको के हो ? यसका पाँचओटा विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is Infancy Period? State its characteristics in five points? [Q.N.2, 2069]
५. शैशवावस्थाका विकासात्मक कार्यहरू स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Specify the developmental tasks of babyhood stage. [Q.N. 3, 2067]
६. शैशवावस्थाका विशेषताहरू स्पष्ट गर्नुहोस् ।
Specify the characteristics of babyhood. [Q.N, 3, 2066]
७. मानव विकासका विभिन्न अवस्थाहरू सूचीकृत गर्नुहोस् र नवजात अवस्थाका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
List the different stages of human development and State the characteristics of Infancy Period. [Q.N. 13, 2066]
८. नवजात अवस्थाका मुख्य समायोजनहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the major adjustment of infancy period. [Q.N. 3, 2065]
९. जन्मपूर्वको अवस्थाका महत्त्वपूर्ण विशेषताहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the important characteristics of Prenatal Period. [Q.N. 3, 2064]
१०. नवजात अवस्थाका विशेषताहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the characteristics of Infancy. [Q.N. 13, 2064]
११. नवजात अवस्थाका मुख्य समायोजनका पक्षहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the aspects of major adjustment of infancy. [Q.N. 4, 2063]
१२. शैशव अवस्थाका विशेषताहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the characteristics of Babyhood. [Q.N. 14, 2063]
१३. नवजात अवस्थाका मुख्य समायोजनका आधारहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain major adjustment factors of infancy period. [Q.N. 2, 2062]
१४. शैशव अवस्थाका विशेषताहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the characteristics of babyhood. [Q.N. 13, 2062]

१५. शैशवावस्थाका विशेषताहरूको छोटकरीमा छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss, in brief, the characteristics of infancy period. [Q.N. 2, 2061]
१६. नवजात शिशु अवस्थाका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Specify the characteristics of infancy period. [Q.N. 3, 2060]
१७. नवजात अवस्थाका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the characteristics of an infant. [Q.N. 5, 2059]
१८. शैशव अवस्थाका विकासात्मक कार्यहरूको सूची तयार गर्नुहोस् ।
List the developmental tasks of babyhood. [Q.N. 2, 2058]
१९. शिशु अवस्थाका विशेषताहरू केके हुन् ? छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् ।
What are the characteristics of babyhood? State in brief. [Q.N. 3, 2057]
२०. शारीरिक र मानसिक रूपमा अशक्त बालबालिकाहरूको विशेष आवश्यकताहरूबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the special needs of physically and mentally handicapped children. [Q.N. 15, 2057]
२१. छोटो टिप्पणी गर्नुहोस् : (Write short notes on the following):
- (क) शैशव अवस्थाका शारीरिक सङ्कटहरू (Physical hazards of babyhood) [Q.N. 12 (a), 2059]
- (ख) यौवन अवस्थाका विशेषताहरू (Characteristics of puberty) [Q.N. 12 (b), 2059]

Unit 4: Early Childhood

१. पूर्वबाल्यावस्थाको परिचय दिनुहोस् । पूर्वबाल्यावस्थाका विकासात्मक कार्यहरूको सूची दशओटा बुँदामा तयार गर्नुहोस् ।
Introduce early childhood period. Prepare a list of developmental task of early childhood in ten points. [Q.N.4, 2072]
२. सामाजिक र असामाजिक व्यवहारको परिचय गराई पूर्वबाल्यावस्थाका छ/छओटा सामाजिक र असामाजिक व्यवहारहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Introduce social and unsocial behaviour and describe six social and unsocial behaviours of early childhood state. [Q.N.17, 2072]
३. पूर्वबाल्यावस्थाका सङ्कटहरू भन्नाले के बुझिन्छ ? पूर्वबाल्यावस्थाका तीनओटा शारीरिक सङ्कटहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
What is meant by hazards in Early childhood? Describe three physical hazards of early childhood. [Q.N.3, 2071]
४. शारीरिक विकास भनेको के हो ? पूर्वबाल्यावस्थाका कुनै छओटा शारीरिक विकासका लक्षणहरूको सूची बनाई कुनै दुईओटाको वर्णन गर्नुहोस् ।
What is physical development? Make a list of any six symptoms of physical development of early childhood and describe any two of them. [Q.N.14, 2071]
५. सामाजिक र असामाजिक व्यवहार भन्नाले के बुझिन्छ ? पूर्वबाल्यावस्था कुनै तिन-तिनओटा सामाजिक र असामाजिक व्यवहारको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What do you understand by social and unsocial behaviour? Explain any three social and unsocial behaviour of early childhood period. [Q.N.13, 2070]
६. पूर्वबाल्यावस्थाका शारीरिक सङ्कटहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the physical hazards of Earlychildhood. [Q.N. 3, 2069]
७. पूर्वबाल्यावस्थाका बालबालिकाको विकास र संरक्षणमा आमाबाबु र शिक्षकको भूमिका व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the roles of parents and teachers to safeguard the development of the earlychildhood children. [Q.N.14, 2069]
८. पूर्वबाल्यावस्थाका सकारात्मक सामाजिक व्यवहारको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the positive social behaviours of early childhood. [Q.N. 3, 2068]
९. पूर्वबाल्यावस्थाका विभिन्न खतराहरूलाई उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the different hazards of early childhood period with examples. [Q.N. 17,2068]

१०. पूर्वबाल्यावस्थाको पारिवारिक सम्बन्धको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the family relationships of early childhood. [Q.N. 4, 2067]
११. पूर्वबाल्यावस्थाका सङ्कटहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the hazards of early childhood. [Q.N. 16, 2067]
१२. पूर्वबाल्यावस्थाको सामाजिकीकरणका ढाँचा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the pattern of socialization of early childhood. [Q.N. 17, 2067]
१३. पूर्वबाल्यावस्थाको समझदारीको विकास विश्लेषण गर्नुहोस् ।
Analyze the development of understanding of early childhood. [Q.N. 4, 2066]
१४. पूर्वबाल्यावस्थाको शारीरिक सङ्कटहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the physical hazards of early childhood. [Q.N. 5, 2066]
१५. पूर्वबाल्यावस्थाका चारवटा विशेषताहरू उल्लेख गरी कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
State four characteristics of early childhood and explain any one of them. [Q.N. 4, 2065]
१६. पूर्वबाल्यावस्थाका साभा संवेगात्मक ढाँचाहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Specify the common emotional pattern of early childhood period. [Q.N. 4, 2064]
१७. पूर्वबाल्यावस्थाका सामाजिक व्यवहारहरू के-के हुन् ? कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
What are the social behaviours of early childhood period ? Describe one of them. [Q.N. 5, 2064]
१८. पूर्वबाल्यावस्थाका विभिन्न सीपहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the different skills of early childhood period. [Q.N. 5, 2063]
१९. पूर्वबाल्यावस्थाका सामाजिक व्यवहारहरूको वर्गीकरण गर्नुहोस् र प्रत्येक व्यवहारको सूची बनाउनुहोस् ।
Classify social behaviours of early childhood and list each behaviour. [Q.N. 3, 2062]
२०. पूर्वबाल्यावस्थाका सामान्य रुचिहरू उल्लेख गर्नुहोस् र पूर्वबाल्यावस्थाका खुसीपनमा प्रभाव पार्ने मुख्य आधारहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
State the common interest of early childhood and explain the main factors which affect in the happiness of early childhood. [Q.N. 14, 2062]
२१. पूर्वबाल्यावस्थाका सङ्कटहरू के-के हुन् ? तीमध्ये बालकको शारीरिक सङ्कटहरूबारे छोटकरीमा छलफल गर्नुहोस् ।
What are the hazards of early childhood ? Explain in brief the physical hazards of early childhood. [Q.N. 5, 2061]
२२. पूर्वबाल्यावस्थाका विकासत्मक प्रश्नहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the developmental tasks of early childhood. [Q.N. 4, 2060]
२३. पूर्व बाल्यावस्थाका सङ्कटहरू उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain with examples the hazards of early childhood. [Q.N. 14, 2060]
२४. पूर्वबाल्यावस्थाका मनोवैज्ञानिक सङ्कटहरूको सूची तयार पारी कुनै एकको छलफल गर्नुहोस् ।
List the psychological hazards of late childhood and discuss any one of them. [Q.N. 4, 2059]
२५. पूर्वबाल्यावस्थाका शारीरिक तथा मानसिक सङ्कटहरूको पुष्टि गर्नुहोस् ।
Delineate the physical and psychological hazards of early childhood. [Q.N. 17, 2059]
२६. पूर्वबाल्यावस्थाका सामान्य संवेगात्मक ढाँचाबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss about the common emotional pattern of early childhood. [Q.N. 3, 2058]
२७. पूर्वबाल्यावस्थाका सीपहरूको छोटो वर्णन गर्नुहोस् ।
State briefly the skills of early childhood. [Q.N. 12, 2058]
२८. पूर्वबाल्यावस्थाका शारीरिक तथा मनोवैज्ञानिक संकटहरूबारे विवेचना गर्नुहोस् ।
Analyze the physical and psychological hazards of early childhood. [Q.N. 14, 2058]
२९. संवेगको परिभाषा दिई पूर्वबाल्यावस्थामा सामान्य संवेगात्मक ढाँचाको वर्णन गर्नुहोस् ।
Define emotion and explain the common emotional pattern in early childhood. [Q.N. 16, 2058]
३०. पूर्वबाल्यावस्थाको क्रियात्मक विकासको परिचय दिनुहोस् ।
Explain in brief the motor development of early childhood. [Q.N. 4, 2057]

Unit 5: Late Childhood

१. उत्तरबाल्यावस्थाका पाँचओटा विशेषताहरू उल्लेख गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
State five characteristics of late childhood and describe any one of them. [Q.N.5, 2072]
२. उत्तरबाल्यावस्थाको संवेग र संवेगात्मक अभिव्यक्ति भनेको के हो ? यस अवस्थाका छओटा संवेगहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is emotion and emotional expression of late childhood? Explain five emotions of this stage. [Q.N.16, 2072]
३. उत्तरबाल्यावस्थाको परिचय दिई यसका पाँचओटा विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Introduce late childhood and state its five characteristics. [Q.N.4, 2071]
४. उत्तरबाल्यावस्थाको सङ्कटको परिचय दिनुहोस् । यस अवस्थाका सङ्कटहरूको वर्गीकरण गरी प्रत्येकको चारओटाको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Introduce hazards of late childhood. Classify the hazards of this stage and explain four of each. [Q.N.15, 2071]
५. उत्तरबाल्यावस्थाका बालबालिकाहरूका कुनै सातओटा सामान्य रुचिहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State any seven common interests of late childhood children. [Q.N.5, 2070]
६. स्व:धारणाको परिचय दिनुहोस् । उत्तरबाल्यावस्थाका बालबालिकाको स्व:धारणा निर्माणमा प्रभाव पार्ने चारओटा आधारहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Introduce self concept? Explain any four factors affecting self concept development of late childhood children. [Q.N.14, 2070]
७. उत्तरबाल्यावस्थामा देखापर्ने मुख्य सातओटा संवेगहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the main seven emotions appeared in late childhood. [Q.N.4, 2069]
८. उत्तरबाल्यावस्थाका खतराहरू उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain with examples the hazards of late childhood. [Q.N.17, 2069]
९. उत्तरबाल्यावस्थाका पाँचओटा मनोवैज्ञानिक सङ्कटहरू उल्लेख गरी कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
State the five psychological hazards of late childhood and explain any one of them. [Q.N.4, 2068]
१०. उत्तरबाल्यावस्थाका विशेषताहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the characteristics of late Childhood. [Q.N.14, 2068]
११. उत्तरबाल्यावस्थाको विकासत्मक कार्यहरूको विश्लेषण गर्नुहोस् ।
Analyze the developmental tasks of late childhood. [Q.N. 5, 2067]
१२. उत्तरबाल्यावस्थाको विकासत्मक कार्यहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the developmental tasks of late childhood. [Q.N. 6, 2066]
१३. उत्तरबाल्यावस्थाको मनोवैज्ञानिक सङ्कटहरू विश्लेषण गर्नुहोस् ।
Analyze the psychological hazards of late childhood. [Q.N. 7, 2066]
१४. उत्तर बाल्यावस्थाका सामान्य रुचिहरू उल्लेख गरी कुनै दुईको उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
State the common interests of late childhood and explain any two of them with examples. [Q.N. 13, 2065]
१५. उत्तर-बाल्यावस्थाका मनोवैज्ञानिक खतराहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the psychological Hazards of late childhood. [Q.N. 6, 2064]
१६. उत्तर-बाल्यावस्थाका खतराहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the hazards of late childhood. [Q.N. 15, 2064]
१७. संवेग र संवेगात्मक अभिव्यक्ति भनेको के हो ? उत्तरबाल्यावस्थाका संवेगहरूको सूची बनाउनुहोस् ।
What is emotion and emotional expression ? List the emotions of late childhood. [Q.N. 4, 2062]
१८. उत्तरबाल्यावस्थामा विकसित हुने धारणाहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the concept developed in late childhood. [Q.N. 15, 2062]
१९. उत्तर-बाल्यावस्थाका विकासत्मक कार्यहरू के के हुन् ? कम्तीमा २ वटा उदाहरणसहित चर्चा गर्नुहोस् ।
What are the developmental tasks of late childhood ? Discuss with at least two examples. [Q.N. 3, 2061]

२०. उदाहरण दिई उत्तर-बाल्यावस्थाका सङ्कटहरूको छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the hazards of late childhood with examples. [Q.N. 15, 2061]
२१. उत्तर बाल्यावस्थामा पारिवारिक सम्बन्धमा प्रभाव पार्ने तत्त्वहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the factor that affect the family relationship in late childhood. [Q.N. 5, 2060]
२२. उत्तर बाल्यावस्थाका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Discuss the skills of early childhood. [Q.N. 3, 2059]
२३. उत्तर बाल्यावस्थाका मनोवैज्ञानिक संकटहरूको सूची तयार गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
List the psychological hazards of late childhood and discuss any one of them. [Q.N. 4, 2058]
२४. प्रश्नताका तीन 'A' केके हुन् ? यिनीहरूले बाल्यावस्थाको प्रश्नतामा कसरी प्रभाव पार्दछन् ?
What are the three A's of happiness? How do they effect the happiness of childhood? [Q.N. 5, 2057]
२५. उत्तर बाल्यावस्थाका शारीरिक संकटको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the physical hazards of late childhood. [Q.N. 6, 2057]
२६. पारिवारिक सम्बन्धले उत्तर बाल्यावस्थाको विकासमा के प्रभाव पार्दछ ? स्पष्ट गर्नुहोस् ।
How does family relationship effect the development of child in late childhood? Explain. [Q.N. 14, 2057]

Unit 6: Factors Affecting child Development

१. "आमाबाबुको शिक्षाले बालकको सामाजिक, मनोवैज्ञानिक र शैक्षिक पक्षमा असर गर्दछ ।"
उदाहरण दिई वर्णन गर्नुहोस् ।
"Parental education affects the social, psychological and educational aspect of the child." Describe with example. [Q.N.6, 2072]
२. बालविकासमा प्रभाव पार्ने आठओटा तत्त्वहरू उल्लेख गरी घरको कामको बोझको प्रभाव व्याख्या गर्नुहोस् ।
State the eight elements affecting child development and explain the affect of household workload. [Q.N.15, 2072]
३. "आमाबाबुको शिक्षा र पोषणयुक्त खाना बालविकासमा प्रभाव पार्ने महत्त्वपूर्ण तत्त्वहरू हुन् ।" उदाहरणसहित पुष्टि गर्नुहोस् ।
"Parental educations and nutritional intake are the important factors affecting child development." Justify with examples. [Q.N.16, 2071]
४. "परिवारको सामाजिक-आर्थिक स्तरले बालविकासमा प्रभाव पार्छ ।" पुष्टि गर्नुहोस् ।
"Socio-economic status of family affects child development." Justify. [Q.N.6, 2070]
५. बालविकासमा प्रभाव पार्ने तत्त्वहरू मध्ये आमाबाबुको शिक्षाको भूमिका व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of Parental education in child development. [Q.N.5, 2069]
६. बाल विकासका लागि मनोवैज्ञानिक तत्त्वहरूको विवेचना गर्नुहोस् ।
Discuss the psychological factors of child development. [Q.N. 6, 2067]

Part II - Nature and Process of Learning

Unit 7: Concept of Learning

१. सिकाइका दशओटा विशेषताहरू उल्लेख गरी कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
State ten characteristics of learning and explain any one of them. [Q.N.7, 2072]
२. सिकाइको परिभाषा दिनुहोस् । तत्परता, परिपक्वता र सिकाईबीचको अन्तरसम्बन्धलाई पाँच बुँदामा उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define learning. State the interrelationship among Readiness, Maturation and Learning in five points. [Q.N.5, 2071]
३. सिकाइलाई परिभाषित गर्नुहोस् । सिकाइका दुईओटा तत्त्वहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Define learning. Describe two elements of learning. [Q.N.7, 2070]

४. सिकाइका तत्त्वहरू उल्लेख गरी कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
State the elements of learning and explain any one of them. [Q.N.6, 2069]
५. सिकाइका विशेषताहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the characteristics of learning. [Q.N.6, 2068]
६. "विकास परिपक्वता र सिकाइको फल हो ।" यस कथनलाई पुष्टि गर्नुहोस् ।
'Development is the product of maturation and learning.' Justify this statement. [Q.N.12, 2068]
७. तत्परता, परिपक्वता र सिकाइबीचको अन्तरसम्बन्ध उदाहरणसहित स्थापित गर्नुहोस् ।
Establish interrelation of readiness, maturation and learning with example. [Q.N. 7, 2067]
८. परिपक्वता र सिकाइबीचको अन्तरसम्बन्ध देखाउनुहोस् ।
Show the inter-relationship between maturation and learning. [Q.N. 8, 2066]
९. सिकाइका सातओटा विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State seven characteristics of learning. [Q.N. 5, 2065]
१०. तत्परता, परिपक्वता, र सिकाइबीचको अन्तरसम्बन्ध देखाउनुहोस् ।
Show the interrelationship between readiness, maturation and learning. [Q.N. 15, 2065]
११. सिकाइका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the characteristics of learning. [Q.N. 7, 2064]
१२. तत्परता, परिपक्वता र सिकाइबीचको अन्तरसम्बन्ध देखाउनुहोस् ।
Show the inter-relationship between Readiness, Maturation and Learning. [Q.N. 14, 2064]
१३. सिकाइका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the characteristics of learning. [Q.N. 6, 2063]
१४. सिकाइलाई परिभाषित गर्नुहोस् र यसका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define learning and state its characteristics. [Q.N. 5, 2062]
१५. सिकाइ र परिपक्वताबीच तपाईं कसरी फरक देखाउनुहुन्छ ? ३ वटा उदाहरण उल्लेख गर्नुहोस् ।
List and explain three differences between learning and maturation. [Q.N. 8, 2061]
१६. "विकास परिपक्वता र सिकाइको उपज हो" पुष्टि गर्नुहोस् ।
'Development is the product of maturation and learning.' Justify. [Q.N. 2, 2060]
१७. सिकाइको परिभाषा दिनुहोस् र एउटा प्राथमिक शिक्षकका लागि सिकाइका सिद्धान्तहरूको महत्त्व छोटकरीमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define learning and explain briefly the importance of studying learning theories for a primary school teacher. [Q.N. 6, 2060]
१८. 'विकास परिपक्वता र सिकाइको प्रतिफल हो' प्रष्ट्याउनुहोस् ।
'Development is the product of both maturation and learning'. Specify. [Q.N. 2, 2059]
१९. सिकाइ भनेको के हो ? यसको अर्थ र परिभाषा दिनुहोस् ।
What is learning? Give its meaning and definition. [Q.N. 11, 2059]
२०. सिकाइ र परिपक्वता बीचको उदाहरणसहित फरक देखाउनुहोस् ।
Show the difference between maturation and learning with examples. [Q.N. 16, 2059]
२१. सिकाइ र परिपक्वताबीच कुनै ४ वटा बुँदाहरूमा फरक देखाउनुहोस् ।
Show any four points about the differences between maturation and learning. [Q.N. 5, 2058]
२२. तत्परता, परिपक्वता र सिकाइ बीचको अन्तरसम्बन्ध वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe interrelationship among readiness, maturation and learning. [Q.N. 17, 2058]
२३. परिपक्वता र सिकाइमा के अन्तर छ ? कुनै पाँच बुँदा दिनुहोस् ।
How does maturation differ from learning? Give any five points. [Q.N. 1, 2057]

Unit 8: Theories of Learning

१. प्रयत्न र भूल सिकाइ सिद्धान्त भनेको के हो ? यस सिद्धान्तअनुसार प्राणीमा सिर्जना हुने चारओटा स्थितिहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
What is Trial and Error learning theory? Describe four situations creates in organism according to this theory. [Q.N.8, 2072]

२. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका पाँचओटा आधारभूत प्रक्रियाहरू उल्लेख गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
State five basic processes of Insightful learning theory and explain any one of them. [Q.N.9, 2072]
३. कार्यवाहक सम्बद्ध सिकाइका दुईओटा मुख्य विशेषताहरू पहिचान गरी पुनर्वर्तन तालिकाको वर्णन गर्नुहोस् ।
Identify the main two features of operant conditional learning and describe the reinforcement schedule. [Q.N.14, 2072]
४. सम्बद्ध प्रत्यावर्धन सिकाइ सिद्धान्तको शैक्षिक प्रयोगहरूलाई पाँच बुँदाहरूमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the implications of classical conditioning theory of learning in five points. [Q.N.6, 2071]
५. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका पाचओटा मुख्य विशेषताहरूलाई उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain main five features of insightful learning theory with examples. [Q.N.17, 2071]
६. सम्बद्ध प्रत्यावर्धन सिद्धान्तका दुईओटा शैक्षिक प्रयोगहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe two educational implications of classical conditioning theory. [Q.N.8, 2070]
७. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तको परिचय दिनुहोस् । यसका मुख्य विशेषताहरू उल्लेख गरी कुनै दुईको वर्णन गर्नुहोस् ।
Introduce insightful learning theory. State its main features and describe any two of them. [Q.N.15, 2070]
८. सम्बद्ध प्रत्यावर्धन सिद्धान्तको सिकाइमा हुने प्रयोगको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the educational implications of classical conditioning theory. [Q.N.7, 2069]
९. कार्यवाहक सम्बद्ध सिकाइ सिद्धान्तका आधारभूत प्रक्रियाहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the basic process of operant conditioning theory of learning. [Q.N.15, 2069]
१०. कक्षाकोठामा शिक्षणमा प्रयत्न तथा भूल सिकाइको प्रयोग व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the educational implication of Trial and Error learning in classroom teaching. [Q.N.7, 2068]
११. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका आधारभूत प्रक्रियाहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the basic processes of Insightful learning theory. [Q.N.15, 2068]
१२. स्किनरको प्रयोग उदाहरणसहित दिनुहोस् ।
Illustrate Skinner's experiment. [Q.N. 8, 2067]
१३. क्रियापरक सम्बन्ध प्रत्यावर्तन सिकाइका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Enumerate the features of operant conditioning learning. [Q.N. 12, 2067]
१४. प्रयत्न र भूल सिकाइ सिद्धान्तको शैक्षिक प्रयोगको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the educational implications of Trial and Error learning theory. [Q.N. 15, 2067]
१५. कार्यपरक सम्बन्ध प्रत्यावर्तनका मुख्य विशेषताहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the major features of operant conditioning. [Q.N. 14, 2066]
१६. सिकाइमा प्रयत्न एवम् भूल सिद्धान्तको प्रयोग व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the implications of trail and error theory in learning. [Q.N. 15, 2066]
१७. अन्तर्दृष्टि सिकाइका मुख्य विशेषताहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the major features of Insightful learning. [Q.N. 16, 2066]
१८. सम्बद्ध प्रत्यावर्धन सिद्धान्तका शैक्षिक प्रयोगहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the educational implications of classical conditioning theory. [Q.N. 6, 2065]
१९. कार्यवाहक सम्बद्ध सिकाइका विशेषताहरू उल्लेख गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
State the features of operant conditioning theory and describe any one of them. [Q.N: 7, 2065]
२०. प्रयत्न र भूल सिद्धान्त अनुसार सिकाइमा पुरस्कारको भूमिका वर्णन गर्नुहोस् ।
Explain the role of reward in learning according to Trial and Error theory. [Q.N. 8, 2065]
२१. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका शैक्षिक प्रयोगहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the educational implications of insightful learning theory. [Q.N. 9, 2065]
२२. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका पाँचओटा आधारभूत प्रक्रियाहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain five basic process of insightful learning theory. [Q.N. 17, 2065]

२३. सम्बद्ध प्रत्यावर्धन सिद्धान्तका शैक्षिक प्रयोगहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Describe the educational implications of classical conditioning theory. [Q.N. 8, 2064]
२४. सीप सिकाइमा अभ्यासको भूमिका व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of Practice in skill learning. [Q.N. 9, 2064]
२५. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका आधारभूत प्रक्रियाहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the basic process of Insightful learning theory. [Q.N. 10, 2064]
२६. कार्यवाहक सम्बद्ध सिकाइका मुख्य विशेषताहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the main features of operation conditioning theory. [Q.N. 16, 2064]
२७. सम्बद्ध प्रत्यावर्धन सिद्धान्त र कार्यवाहक सम्बद्ध सिद्धान्तबीचको मुख्य भिन्नता देखाउनुहोस् ।
Show the main differences between Classical Conditioning Theory and Operant Conditioning Theory. [Q.N. 7, 2063]
२८. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका शैक्षिक प्रयोगहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the educational implications of Insightful Learning Theory. [Q.N. 8, 2063]
२९. थर्मडाइकका सिकाइका प्राथमिक नियमहरू उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain Thorndike's Primary laws of learning with examples. [Q.N. 15, 2063]
३०. सम्बद्ध प्रत्यावर्धन सिकाइ सिद्धान्तका शैक्षिक प्रयोगहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the educational implications of Classical Conditioning Theory of learning. [Q.N. 6, 2062]
३१. एउटा प्राथमिक विद्यालयको शिक्षक भएर तपाईं स्किनरको पुनर्बल तालिकालाई आफ्नो कक्षा शिक्षणमा कसरी प्रयोग गर्नुहुन्छ ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
Being a primary school teacher how can you practice Skinner's Reinforcement Schedule in your classroom teaching ? Explain in brief. [Q.N. 16, 2062]
३२. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका शैक्षिक प्रयोगहरू उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain with examples the educational implications of insightful learning theory. [Q.N. 17, 2062]
३३. शैक्षिक क्षेत्रमा अन्तर्दृष्टि सिकाइको प्रयोगको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the implications of Insightful Learning Theory in educational field. [Q.N. 7, 2061]
३४. सीप सिकाइमा अभ्यासको महत्त्वलाई उदाहरणसहित छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Explain, in brief, the importance of practice in skill learning with examples. [Q.N. 11, 2061]
३५. सम्बद्ध प्रत्यावर्धन सिकाइमा प्याभलभले कुकुरमाथि गरेको प्रयोगको छलफल गर्दै कक्षाकोठाभित्रको सिकाइमा यसको प्रयोग के हुन सक्छ, लेख्नुहोस् ।
Discuss Pavlov's experiment on dog in classical conditioning and write its use in classroom learning. [Q.N. 13, 2061]
३६. भूल र प्रयत्न सिकाइले कसरी बालकको सिकाइमा सघाउ पुऱ्याउँदछ ? उदाहरण पेश गर्नुहोस् ।
How does trial and error theory of learning help in child's learning ? Give example. [Q.N. 14, 2061]
३७. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका शैक्षिक प्रयोगहरूको उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention the educational implications of insightful theory of learning. [Q.N. 7, 2060]
३८. "व्यवहारको बनेट कार्यवाहक सम्बद्ध सिकाइको मुख्य विशेषता हो ।" भन्ने भनाइसँग तपाईं सहमत हुनु हुन्छ ? कारण दिनुहोस् ।
"Behaviour shaping is the main feature of operant conditioning learning theory." Do you agree ? Give reasons. [Q.N. 8, 2060]
३९. सम्बद्ध प्रत्यावर्धन सिकाइ सिद्धान्तमा प्रभाव पार्ने आधारहरू उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain with examples the factors influencing classical conditioning learning theory. [Q.N. 15, 2060]
४०. प्रयत्न तथा भूल सिकाइ सिद्धान्तका शैक्षिक प्रयोगहरू उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain with examples the educational implications of Trial and Errors learning theory. [Q.N. 16, 2060]

४१. थर्नडाइकको प्रयत्न तथा भूल सिकाइ सिद्धान्तमा आधारित तीन नियमहरू स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Clarify Thorndike's three laws of learning in trial and error learning. [Q.N. 10, 2059]
४२. अन्तर्दृष्टिपूर्ण सिकाइको शिक्षण क्षेत्रमा प्रयोगबारे उदाहरण सहित पुष्टि गर्नुहोस् ।
Enumerate the educational implication of insightful learning with examples. [Q.N.13, 2059]
४३. अन्तर्दृष्टि सिकाइ सिद्धान्तका विशेषताहरूको छोटो परिचय दिनुहोस् ।
Give a brief account of the main features of insightful learning. [Q.N. 9, 2058]
४४. थर्नडाइकको प्रयत्न तथा भूल सिकाइ सिद्धान्तमा आधारित सिकाइका तीन नियमहरूबारे स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Clarify Thorndike's three laws of learning in trial and error learning theory. [Q.N. 11, 2058]
४५. बी. एफ. स्किनरको प्रयोगको छोटो परिचय दिई कार्यवाहक सम्बद्ध सिकाइका मुख्य प्रक्रियाबारे टिप्पणी गर्नुहोस् ।
Introduce B.F. Skinner's experiment, in brief, and delineate the mechanism of operant conditioning learning theory. [Q.N. 13, 2058]
४६. बानी परिवर्तनमा शास्त्रीय सम्बन्धन सिद्धान्तलाई कसरी उपयोग गर्न सकिन्छ ? छलफल गर्नुहोस् ।
How can classical condition theory be used to change the habit? Explain. [Q.N. 7, 2057]
४७. शास्त्रीय तथा क्रियापरक सम्बन्धमा सिकाइ प्रक्रिया बीच अन्तर स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Differentiate the learning process between classical and operant conditioning. [Q.N. 16, 2057]

Unit 9: Memory

१. स्मृतिको परिभाषा दिनुहोस् । स्मृति प्रभावकारी बनाउने सिद्धान्तहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define memory. Explain the theories which makes memory effective. [Q.N.10, 2072]
२. स्मृतिको परिभाषा दिई स्मृति मापनका तीनओटा बुँदाहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define memory and describe the measurement of memory in three points. [Q.N.7, 2071]
३. स्मृतिको परिभाषा दिनुहोस् । स्मृति सुधारका चारओटा प्रविधिहरू (सिद्धान्तहरू)को वर्णन गर्नुहोस् ।
Define memory. Describe four techniques (theories) of improving memory. [Q.N.9, 2070]
४. स्मृति सुधारका आवश्यक प्रविधिहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Explain the necessary techniques of improving memory. [Q.N.8, 2069]
५. स्मृति मापनका आवश्यक तत्त्वहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the necessary factors of measurement of memory. [Q.N.8,2068]
६. स्मृति बढाउने विधिहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain techniques of improving memory. [Q.N. 9, 2067]
७. स्मृतिको परिभाषा गरी, स्मृतिका प्रकारहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define memory and explain types of memory. [Q.N. 17, 2066]
८. स्मृतिको तत्त्वहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the elements of memory. [Q.N. 12, 2065]
९. स्मृतिको परिभाषा दिनुहोस् । कक्षाकोठाको वातावरणमा स्मृति सुधारका प्रविधिहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define memory. Explain the techniques of improving memory in classroom environment. [Q.N. 17, 2064]
१०. स्मृतिको परिभाषा दिनुहोस् र स्मृतिका तत्त्वहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define memory and explain the elements of memory. [Q.N. 9, 2063]
११. स्मृतिको परिभाषा दिनुहोस् र स्मृति सुधारका प्रविधिहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define memory and state the techniques of improving memory. [Q.N. 7, 2062]
१२. स्मृति भनेको के हो ? स्मृतिका तत्त्वहरू केके हुन् ? उदाहरण दिनुहोस् ।
What is memory and what are the elements of memory ? Give examples. [Q.N. 10, 2061]
१३. प्राथमिक विद्यालय उमेरका बालबालिकाको स्मृति अभिवृद्धि गर्ने प्रविधिकाले बारेमा ५ वटा सुझाव दिनुहोस् र छलफल गर्नुहोस् ।
Suggest 5 techniques for improving memory of Primary School aged children. [Q.N. 17, 2061]

१४. स्मृतिका प्रकारहरू उदाहरणसहित छोटकरीमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Describe briefly, the kinds of memory with examples. [Q.N. 10, 2060]
१५. स्मृतिका प्रकारहरूबारे सुचि बनाई कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
List the types of memory and explain one of them. [Q.N. 6, 2059]
१६. बालबालिकाको स्मृति अभिवृद्धि गर्ने उपायहरूबारे सुझाव दिनुहोस् ।
Suggest the techniques for improving memory of children. [Q.N. 15, 2059]
१७. स्मृति भनेको के हो ? स्मृतिका तत्वहरूबारे छलफल गर्नुहोस् ।
What is memory? Discuss the elements of memory. [Q.N. 6, 2058]
१८. विद्यार्थीहरूको स्मृति अभिवृद्धि गर्ने उपायहरू बारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Explain the technique for improving memory of students. [Q.N. 17, 2057]

Unit 10: Transfer of Learning

१. सिकाइ स्थानान्तरणको परिभाषा दिई यसका प्रकारहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Define transfer of learning and describe its types. [Q.N.11, 2072]
२. सिकाइ स्थानान्तरणका मुख्य सिद्धान्तहरूको सूची बनाउनुहोस् र कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Make a list of Theory of Transfer of learning and explain any one of them. [Q.N.8,2071]
३. सिकाइको स्थानान्तरण भनेको के हो ? सिकाइ स्थानान्तरणका सिद्धान्तहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is transfer of learning? Explain the theories of transfer of learning. [Q.N.16, 2070]
४. सिकाइ स्थानान्तरणका प्रकारहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the types of Transfer of Learning. [Q.N.9, 2069]
५. सिकाइ स्थानान्तरणका मुख्य सिद्धान्तहरू उल्लेख गरी कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
State the main principles of transfer of learning and explain any one of them. [Q.N.9,2068]
६. सिकाइ स्थानान्तरण अवधारणा र प्रक्रियाको पहिचान गर्नुहोस् ।
Identify the concept and process of transfer of learning. [Q.N. 10, 2067]
७. सिकाइ स्थानान्तरणमा प्रभावपार्ने तत्वहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the factors affecting in transfer of learning. [Q.N. 9, 2066]
८. सिकाइ स्थानान्तरणमा शिक्षकको भूमिका व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of teacher in transfer of learning. [Q.N. 12, 2066]
९. सिकाइ स्थानान्तरण भनेको के हो ? सिकाइ स्थानान्तरणका प्रकारहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is transfer of learning ? Explain the kinds of transfer of learning. [Q.N. 16, 2065]
१०. सिकाइको स्थानान्तरण भनेको के हो ? सिकाइ स्थानान्तरणको महत्त्व व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is Transfer of Learning ? Explain the importance of Transfer of Learning. [Q.N. 11, 2064]
११. सिकाइका स्थानान्तरणका मुख्य सिद्धान्तहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the main Principles of Transfer of learning. [Q.N. 16, 2063]
१२. सिकाइको स्थानान्तरणमा प्रभाव पार्ने संलग्न आधारहरूको उल्लेख गर्नुहोस् ।
Specify the factors involved in affecting transfer of learning. [Q.N. 11, 2060]
१३. सिकाइ स्थानान्तरणका प्रकारहरू उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain with examples the types of transfer of learning. [Q.N. 17, 2060]
१४. सिकाइका सकारात्मक तथा नकारात्मक स्थानान्तरणबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Explain positive and negative transfer of learning. [Q.N. 7, 2059]
१५. सिकाइका सकारात्मक र नकारात्मक स्थानान्तरणबारे उदाहरण दिई वर्णन गर्नुहोस् ।
Explain positive and negative transfer of learning with example. [Q.N. 7, 2058]
१६. सिकाइको स्थानान्तरणको "समानतत्वको सिद्धान्त" स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Clarify the "theory of identical elements" of transfer of learning. [Q.N. 9, 2057]

Unit 11: Factors Affecting Learning

१. अभ्यासका प्रकारहरू उल्लेख गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
State the types of practice and explain any one of them. [Q.N.12, 2072]

२. पुनर्वलको अर्थ स्पष्ट पार्नुहोस् । पुनर्वलका प्रकारहरूलाई दुई दुईओटा उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Clarify the meaning of reinforcement. Explain the types of reinforcement with two examples each. [Q.N.13, 2072]
३. जन्मजात प्रेरक भनेको के हो ? आर्जित प्रेरकलाई उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is inborn motive. Explain acquire motive with examples. [Q.N.9, 2071]
४. पुनर्वलको परिभाषा दिनुहोस् । पुनर्वल, पुरस्कार र दण्डका बीचको भिन्नता उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define reinforcement. State the difference between reinforcement, reward and punishment. [Q.N.10, 2071]
५. वितरित अभ्यास भनेको के हो ? वितरित अभ्यासका तीन/तीनओटा गुण र अवगुणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is distributed practice? State three merits and demerits of distributed practice. [Q.N.11, 2071]
६. सिकाइमा सिकारूको मनोवृत्ति र अभिक्षमताको भूमिका वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the role of learner's attitude and aptitude in learning. [Q.N.12, 2071]
७. सिकाइमा पुनर्वलको भूमिका व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of reinforcement in learning. [Q.N.10, 2070]
८. वितरित अभ्यास भनेको के हो ? वितरित अभ्यासका तिनओटा गुणहरू र अवगुणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is distribution practice? State three merits and demerits of distributed practice. [Q.N.11, 2070]
९. सिकाइमा बुद्धिको भूमिका व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of Intelligence in learning. [Q.N.12, 2070]
१०. प्रेरणाको परिभाषा दिनुहोस् । प्रेरणाका प्रकारहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define motivation. Explain the types of motivation. [Q.N.17, 2070]
११. सीप सिकाइमा अभ्यासको भूमिका वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the role of practice in skill learning. [Q.N.10, 2069]
१२. व्यक्तित्वको परिभाषा दिई यसका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define personality and state its characteristics. [Q.N.11, 2069]
१३. पुनर्वल भनेको के हो ? यसका प्रकारहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is reinforcement? Explain its types. [Q.N.16, 2069]
१४. बुद्धिको अवधारणाको व्याख्या गर्नुहोस् । Explain the concept of Intelligence. [Q.N.10, 2068]
१५. सिकाइमा व्यक्तित्वको भूमिकाको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of personality in learning. [Q.N.11, 2068]
१६. प्रेरणाको परिभाषा दिई यसका प्रकारहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define motivation and explain its types. [Q.N.16, 2068]
१७. सम्बलन, पुरस्कार र दण्डबीचको आपसी सम्बन्ध उदाहरणसहित दिनुहोस् ।
Differentiate reinforcement from reward and punishment with example. [Q.N. 11, 2067]
१८. अभ्यासको अवधारणाको पहिचान गर्दै कक्षाकोठामा अभ्यासको व्यवस्था व्याख्या गर्नुहोस् ।
Identify the concept of practice and explain managing practice in classroom. [Q.N. 13, 2067]
१९. उत्प्रेरणको परिचय गर्दै प्रेरकका प्रकारहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define the meaning of motivation and explain the types of motives. [Q.N. 14, 2067]
२०. प्रेरकका प्रकारहरू व्याख्या गर्नुहोस् । Explain the types of motives. [Q.N. 10, 2066]
२१. सिकाइमा सम्बलनको भूमिका उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the role of reinforcement in learning. [Q.N. 11, 2066]
२२. प्रेरणा भनेको के हो ? यसको कक्षा शिक्षणमा हुने भूमिका व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is motivation ? Explain its role in classroom teaching. [Q.N. 10, 2065]
२३. पुनर्वल भन्नाले के बुझिन्छ ? कक्षा शिक्षणमा यसको महत्व वर्णन गर्नुहोस् ।
What do you mean by Reinforcement ? Describe its importance in classroom teaching. [Q.N. 11, 2065]
२४. कक्षाकोठामा शिक्षणमा प्रभाव पार्ने प्रेरकहरूको सूची तयार गर्नुहोस् र कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
List the motives which affect classroom teaching and explain any one of them. [Q.N. 12, 2064]

२५. प्रभावकारी सिकाइमा प्रभाव पार्ने तत्त्वहरूको सूची बनाउनुहोस् ।
List the factors which affect effective learning. [Q.N. 10, 2063]
२६. सिकाइमा पुनर्बलको भूमिका व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of reinforcement in learning. [Q.N. 11, 2063]
२७. व्यक्तित्व भनेको के हो ? सिकाइमा व्यक्तित्वको भूमिकाको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is Personality ? Explain the role of Personality in learning. [Q.N. 12, 2063]
२८. प्रभावकारी सिकाइमा असर पार्ने प्रेरणाका प्रकारहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the types of motivation which affect in effective learning. [Q.N. 17, 2063]
२९. सिकाइको स्थानान्तरणमा प्रभाव पार्ने तत्त्वहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the factors affecting transfer of learning. [Q.N. 8, 2062]
३०. प्रेरणाको परिभाषा दिनुहोस् र प्रभावकारी कक्षा शिक्षणमा प्रयोग गरिने प्रेरणाका प्रविधिहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Define motivation and state the motivational techniques to be used in effective classroom teaching. [Q.N. 9, 2062]
३१. पुनर्बल भनेको के हो ? शिक्षणमा यो किन महत्त्वपूर्ण छ ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is reinforcement ? Why is it important in teaching ? Explain. [Q.N. 10, 2062]
३२. सीप सिकाइमा अभ्यासको भूमिका वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the role of practice in skill learning. [Q.N. 11, 2062]
३३. बालकको सिकाइमा उत्प्रेरणाको के भूमिका हुन्छ ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is the role of motivation in child learning ? Explain two of them in brief. [Q.N. 4, 2061]
३४. सिकाइका सामाजिक तत्त्वहरूको उल्लेख गर्दै कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
List the social factors in learning and explain any one of them. [Q.N. 6, 2061]
३५. पुनर्बलको अर्थ दिई सिकाइमा यसको भूमिकाबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Give the meaning of reinforcement and discuss the role of reinforcement in learning. [Q.N. 12, 2061]
३६. कक्षाकोठाको अवस्थामा पुनर्बल व्यवस्थापन प्रक्रियाको छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the process of managing reinforcement in classroom situation. [Q.N. 16, 2061]
३७. सिकाइमा जन्मजात र आर्जित प्रेरणाको उदाहरणसहित वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the Inborn and Acquired Motivation in learning with examples. [Q.N. 8, 2059]
३८. सघन तथा वितरित अभ्यासको अन्तर स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Differentiate massed and distributed practice. [Q.N. 9, 2059]
३९. शिक्षण सिकाइमा पुरस्कारको भूमिका उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Describe with examples the role of Reward in teaching learning. [Q.N. 9, 2060]
४०. सिकाइको वृद्धिमा आर्जित प्रेरणाहरूको भूमिका व्याख्या गर्नुहोस् ।
Describe the role of acquired motives in promotion of learning. [Q.N. 12, 2060]
४१. प्राथमिक शिक्षाको सिकाइमा प्रेरणाले खेल्ने भूमिका स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Specify the roles to be played by motivation in primary class learning. [Q.N. 8, 2058]
४२. पुनर्बल भनेको के हो ? प्राथमिक कक्षा शिक्षणमा पुनर्बलको व्यवस्थाबारे छोटो प्रकाश पार्नुहोस् ।
What is reinforcement? State briefly the managing reinforcement in primary classroom teaching. [Q.N. 10, 2058]
४३. अन्ध र शवलिकरणयुक्त अभ्यास बीच अन्तर स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Differentiate between blind and reinforced learning. [Q.N. 8, 2057]
४४. प्रेरकको रूपमा सहयोगको भूमिकाबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the role of Co-operation as a motive. [Q.N. 10, 2057]
४५. बुद्धिमत्ता भनेको के हो ? यसको सिकाइमा के भूमिका छ ?
What is intelligence? What is its role in learning? [Q.N. 11, 2057]
४६. सघन र वितरित अभ्यासबीच अन्तर स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Differentiate massed and distributed practice. [Q.N. 12, 2057]
४७. छोटो टिप्पणी लेख्नुहोस् । (Write short notes on the following):
(क) सिकाइमा जन्मजात प्रेरणा (Inborn Motivation in Learning) [Q.N. 9 (a), 2061]
(ख) सिकाइमा आर्जित प्रेरणा (Acquired Motivation in Learning) [Q.N. 9 (b), 2061]